

Мусієнко В.О.,

*к.т.н, доцент, доцент кафедри економічної кібернетики
та управління економічною безпекою,
Харківський національний університет радіоелектроніки*

Клименко Д.О.,

*студент,
Харківський національний університет радіоелектроніки*

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНИХ РИЗИКІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ЕНЕРГОЗБУТОВИХ КОМПАНІЙ

Сучасні умови господарювання підприємств супроводжуються впливом багатьох факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, що мають негативний характер. Це стосується й енергозбутових компаній, діяльність яких, як і багатьох підприємств інших галузей, покликана забезпечити ефективність продажів виробленої продукції.

Проте на думку О.І. Краузе [1] на сьогодні до основних проблем енергозбутової діяльності слід віднести: «...неналежний рівень організації маркетингової політики та ігнорування інтересів споживачів; неплатежі споживачів енергії, що спричиняє недостатність обігових коштів, зростання дебіторської заборгованості енергокомпаній, дефіцит палива на електростанціях і, відповідно, неоптимальне завантаження виробничих потужностей; рівень тарифів, який часто не забезпечує позитивного рівня рентабельності енергокомпаній; облік споживання енергії організовано на недостатньо високому рівні, а також значні втрати енергії внаслідок розкрадання».

На врахування економічних ризиків в діяльності енергозбутових компаній, виникнення яких обумовлено переліченими факторами, має бути спрямована розробка і використання відповідного методичного інструментарію.

У науковій літературі та на практиці використовують міри ризику [2]: ранг; середнє абсолютне відхилення; дисперсія, середньоквадратичне відхилення; напівдисперсія.

Поширений на практиці метод факторного аналізу ризику діяльності підприємства передбачає використання поняття рівня непередбачуваності зміни деякого показника. Рівень непередбачуваності зміни такого показника характеризується математичним очікуванням частки відхилення фактичного значення такого показника від його запланованого значення..

За таких умов факторну модель ризику діяльності підприємства можна подати у вигляді такої формули:

$$R = \sum_{i=1}^n a_i \cdot k_i ,$$

де R – рівень ризику недоотримання запланованого доходу (прибутку);

a_i – рівень непередбачуваності зміни i -го показника;

k_i – коефіцієнт, що характеризує значущість зміни i -го показника;

n – кількість показників, що впливають на рівень ризику.

Факторний метод аналізу рівня економічного ризику може бути дієвим інструментом оцінювання впливу на рівень економічного ризику окремих факторів та прогнозування рівня ризику діяльності енергозбутових компаній.

Перелік джерел посилання

1. Краузе О. І. Специфіка організації та проблеми енергозбутової діяльності. URL: <http://intkonf.org/kandekonn-krauze-oi-spetsifika-organizatsiyi-ta-problemi-energozbutovoyi-diyalnosti/>

2. Швець Ю. О. Ризики в діяльності промислових підприємств: види, методи оцінки та заходи подолання ризику. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 17(2). С. 131-135.